

Створене у Рату за независност, САД су од млађег брата Енглеске с временом постајале старији брат, а потом и Велики отац породице. Земља је за десетине милиона гладних, али храбрих људи широм света постала једина велика, права шанса за остваривање личне и породичне стабилности, која се с временом по свету прочула као „амерички сан“. Срећни су били људи који су успевали да с породицама, или без њих, постану држављани САД. Кроз своју кратку (по цивилизацијским мерилима) историју, САД су показале да имају људе који одлично разумеју начине и методе којима се ствара сопствена држава. Освајање „Запада“, отимање земље и протеривање (или затирање Индијанаца) само су почетак дугог низа недемократских (по данашњим критеријумима) метода којима је најгрубља сила била начин остваривања личних и колективних циљева Американаца и Америке. Практична и прагматична новонастала нација почела је да ствара нове видове производње, и поготово нове технолошке поступке, који су с новим видом масовне производње, уз обимне природне ресурсе, стварали услове да на огромном и брзо нарастајућем тржишту земља економско-финансијски јача до степена кад је увршћена у ред највећих, али и најјачих држава света. Транзиција од суровог либералног капитализма после Великог рата, ка некој новој врсти друштвене расподеле богатства, ишла је преко Велике кризе 1929 – 1933. године. Усвајајући некад и болне одлуке које су за собом носиле бројна самоубиства многих немоћних да се снађу, Америка је ишла напред и, прилично удаљена од остатка света, поново се дизала на ноге, памтећи и у личној и колективној свести време тешкоћа које је имала после Великог рата. Када се у Европи већ голим оком могло видети да оснажена Немачка жели нову прераспodelу светских ресурса, поготово оних источно од њих, Американци су разумели шта се спрема. Гледајући једним оком на Немачку, а другим на исто тако сировински пожудни Јапан, желели су да, поучени искуством Првог рата, што дуже остану по страни, и користе погодности које могу имати без директног учешћа у новом великом војевању. Коначно свесни тога да рат ипак неће избећи, Американци су почели да спремају своју индустрију да се претвори у ратну машинерију, која је способна не само да се заштити већ и да направи нову геополитичку карту света у складу са америчким интересима. Када је после Перл Харбура увучена у глобалну игру, јасно је било да ће узвратити на начин како је то кроз своју кратку историју увек чинила. Створивши, колосалним напорима, прва на свету, најмоћније оружје до тада пронађено – атомску бомбу, није оклевала ни часак да стотине хиљада људи у тренутку претвори у пепео (несразмерно употребљена сила?), а да уз још стотине хиљада полако умирућих начини еколошку катаклизму (како се то данас каже), још увек до краја неиспитану. Оваква одлучност, створена индустријска ратна машинерија и резултати рата допринели су да Америка стане на чело западног света. Другу половину, опет резултатима рата, освојио

је комунистички идеолошки систем СССР-а (Русије). Тако је почела да се ствара нова светска сцена на којој ће деценијама Америка играти главну улогу. Кроз све ово време Американци никако нису дозвољавали да други сметну с ума њихову војну силу (и спремност да је „васпитно“ употребе). Преко Корејске кризе, Кубанске кризе (ракетни нуклеарни спор са СССР-ом), Вијетнама (фингиран инцидент у Тонкишком заливу), Југословенске кризе (фингиране Меркале и Рачак), преко Ирака (фингирана опасност од оружја за масовно уништење), до Авганистана (терористичка опасност?), Либије (заштита демократије или спречавања стварања Афричке банке која би заменила Светску Банку и ММФ) и сутра Ирана, и још десетине других знатно мањих акција, стварали су слику своје војне свемоћи. То је сада већ и историјски, од самих Американаца потврђен системстварање кризе, уз управљање њеним током и производњу медијски пожељне виртуалне стварности, као и изговора за потоња стварна ратна деловања.

Створивши, колосалним напорима, прва на свету, најмоћније оружје до тада пронађено – атомску бомбу, није оклевала ни часак да стотине хиљада људи у тренутку претвори у пепео (несразмерно употребљена сила?), а да уз још стотине хиљада полако умирућих начини еколошку катаклизму (како се то данас каже), још увек до краја неиспитану.

Непосредно пред крај Другог светског рата почело је преобликовање дотадашњег света. Оснивањем УН (октобар 1945) глобално удружење [влада](#) које сарађују на пољу [међународног права](#)

,
[глобалне безбедности](#)

,
[економског развоја](#)

и социјалне једнакости, са седиштем у Њујорку, започело је стварање институција које ће постати оквир глобалног америчког деловања. Створена је Светска банка (децембар 1945, седиште у Вашингтону), која је

[одговорна](#)

за обезбеђивање финансија и давање савета

[земљама](#)

како би се повећао економски развој и смањило сиромаштво, али и очувале међународне инвестиције. На крају је већ створени ММФ (јул 1944, седиште у Вашингтону), задужен за вођење адекватне економске политике, заокружио обликовање новог начина управљања планетом. Из ових финансијских институција биле су искључене совјетске државе јер њихов систем није био погодан због непостојања ренти и камата, што је супротно замишљеној концепцији и могућности владања преко финансија. Створени банкарско-финансијски систем на врху са Светском банком и ММФ-ом постао је најмоћније, ново осмишљено оружје за освајање света.

Потом се десио и званични пренос финансијских овлашћења, који је задуго најчвршће везао Америку и Енглеску, која је до тада представљала чвориште и чувара светског капитала (често добијаног од беспризорне колонијалне пљачке). На планини у непосредној близини Вашингтона, 1947. године, на састанку у Бретон Вудсу, дошло је буквално до примопредаје „златне акције“. Сви су могли по мало, а све је могао само један, Америка са златном акцијом. Седиште УН у Њујорку и њихово скоро потпуно финансирање било је главно оружје у рукама Америке, којим се наметнула као сила која одлучујуће и у највећем степену утиче на одлуке УН. То је значило да и земље (СССР, па потом и Кина) које су имале право вета нису увек користиле ту могућност, осим кад су у игри били баш њихови витални интереси. Са још два стуба створен је оквир за институционално деловање.

Осно

вна полука која је гарантовала нови начин управљања светским пословима била је војна сила, одлучно испољена бацањем А бомбе. Каубој је први потегао и показао колико је суров, било је 100.000 мртвих (и накнадно још више стотина хиљада) у секунди. У земљи где се одувек ценио онај који први потегне, ствари су долазиле на своје место. Јединствена војна машинерија створена у Другом светском рату није могла једноставно да се пошаље на отпад. Американци су одлично знали колико кошта таква машинерија и њено одржавање. Зато су јој нашли нови профитабилан посао. Тада, до максимума створен и ојачали војно индустријски лоби прагматично користи новонасталу светску комунистичку претњу, која је резултирала новим црвеним линијама по планети. Дисциплиновање Немачке и Јапана, чување Европе од већ означеног новог баука СССР-а, који је такође постао војни џин са империјалном амбицијом, постао је задатак моћне војне машинерије. Заоденут у „комунистичку идеологију“ стварања бескласног праведног друштва, СССР је постао стварна и реална претња дотадашњем и планираном новом поретку у свету. Тако је америчка војска добила реална задужења која су се могла допуњавати и увећавати, а и, што је посебно важно, бити високо профитабилна. У цвету индустријализације и огромних потреба за енергентима, војска, а посебно морнарица, била је преко потребна да чува и обезбеђује све путеве којима су се транспортовали енергенти, сировине и роба. С друге стране, Двајт Ајзенхауер, бивши председник САД, још је 1953. године први пут упозорио, а 1961. године у свом опроштајном говору јасно акцендовао опасност по америчку демократију од војно-индустријског комплекса, који чине највиши професионални војници и власничка и управљачка структура индустрије наоружања (Lokid Martin Northorp). Војно индустријски комплекс необично је значајан у свим земљама НАТО (војна индустрија је најпрофитабилнија легална делатност – ако се уопште за трговину смрћу може рећи да је легална). Слично као и у Америци, и друге земље НАТО-а стварале су такав лоби који се уклопио у систем. Војска је открила и претворила космос у најважнији сегмент нових најисплативијих комуникационих технологија. Својим технологијама најзначајније је

допринела ступању на тло другог објекта у Космосу. Наравно да су све то, поред значаја за Америку и њене светске планове, немерљиви доприноси укупној светској цивилизацији. Тако је створен основни војни стуб новог светског доларског поретка. Најјача карта је на столу.

Поцепана колонијална карта света после Другог светског рата била је опет на столу. Некад моћне колонијалне силе биле су на страни победника само формално. У ствари, и победници Француска и Енглеска представљали су историјске губитнике, неспособне да сачувају дотадашње позиције. Развој авијације и телекомуникација, које су већ почеле да пристижу и у дотад најудаљеније делове света, почињале су да стварају простор за доскора немогућу мисију брзог глобалног директног деловања. Моћна Америка је у току Другог светског рата већ показала да је способна да за кратко време створи огромне аналитичко-оперативне тимове, способне да осмисле и реализују и најкомпликованије захтеве политичке и привредне елите. Тако су настали центри које је касније светско „народно приповедање“ (врло често иницирано и усмеравано баш из тих центара) називало разним именима: Трилатерала (сарадња САД, Европе и Јапана) “Комитет 300“, Влада у сенци, Билдербешка група (Рокфелер, Кисинџери други, организација политичара, представника војно-индустријског сектора, банкара, пословних људи), масони и остали. Свакако да такве творевине (организације) постоје и имају неке утицаје на поједина питања, али су далеко од стварно и пресудно одлучујућих. Поклопили су се заједнички интереси свих америчких грађана, појединачни интереси главних групе, и јаке америчке државе способне да оствари такве амбиције. Нарасла организације америчке супердржаве почела је да осмишљава и реализује и најсмелије замисли у потчињавању целог света њиховим потребама и вољи. Од таквог њиховог деловања корист су пре свега имале стотине милиона америчких држављана, који су до америчког сна сада лакше, брже и сигурније долазили. Уз њих је, свакако, и америчка друштвена елита дошла у позицију да уз огромно поверење и подршку народа капитализује своју политику. Тако уједињени имали су истоветне интересе да се такво стање заувек задржи.

Потом се десио и званични пренос финансијских овлашћења, који је задуго најчвршће везао Америку и Енглеску, која је до тада представљала чвориште и чувара светског капитала (често добијаног од беспризорне колонијалне пљачке).

Таква сила морала је да има и логично објашњење и општеприхваћену идеологију увијену у леп омот демократије попут најслађе млечне чоколаде како би нови конзументи доживели серотонински подстицај. И ако на крају таква чоколада квари зубе и скраћује живот, већина је радо једе. Нови концепт економије заснивао се на „неолиберализму“, који је прерастао у догму путем научно-медијске промоције и постао облик пожељан да

се примењује у свим сферама друштвеног живота. Неолиберална концепција (идеологија) представљана је као *научна* (многобројни добитници Нобелове награде за економију, сетите се само и ко су носиоци Нобела за мир и како се они одређују), вредносно *неутрална* концепција заснована на

емпиријски провереним подацима

и на универзално важећим, општеприхваћеним, западноцивизацијски верификованим *вредностима и идеалима*. Но

иза јавне сцене неолиберализам одрађује свој посао, лажно

приказујући и прикривајући

интересе којима неки концепти и процеси служе. Врхунском медијском и „научном“ аргументацијом људи се убеђују да су ти процеси нужни, цивилизацијски оправдани, историјски детерминисани, аксиоматски утемељени. Десетине хиљада доктората написано је на тему генијалности те идеологије, а носиоци тако стечених титула били су обавезно професори економије на најпрестижнијим факултетима, најчешћи гости свих електронских и штампаних медија, како би лично уверавали грађане у ту смишљену обману. Најпогубнија по свет била је чињеница да су стотине хиљада младих економиста постајали њихове жртве и заиста су били уверени да чине добро свима проповедајући тако научене лекције. Сви који су имали другачији став и критички промишљали тај концепт били су изложени медијској сатанизацији и проглашавани за људе недобронамерне по напредан свет. То је подразумевало и готово свеопште изопштавање из јавног, поготово медијског простора. Неолиберални концепт подразумева укидање способности Владе (државе) да регулише друштвене токове. То се препушта тржишту, односно банкарском сектору у Волстриту и Лондонској берзи као врхунским жрецима система. Овај систем је направљен да би се из једног центра под управом САД одређивала свеопшта мера вредности

долар, преко

које се врши међународна размена свега, и који се штампа и приписује на рачуне под заштитом америчке А бомбе. То омогућава да се апсолутна моћ (фетишизирани новац) пренесе на Америку и америчке плаћене савезнике. Концепт богатства се лоцира на финансије (новац – моћ), а не на реалне ресурсе који дају производњу, науку, технологију, знање, истраживање. Тако банкарско-финансијски сектор (разгранат до невероватних капиларних димензија) постаје главно место манипулација и махинација, а у исто време и главни резервоар где се сакупљају приходи од камата и ренти, из којег се праве нови кругови свеопштег задуживања, већ ионако презадужених.

Неолиберална хоботница

Пише: Милан Пурић
недеља, 18 септембар 2011 21:55

